Κληρικοί του «παλαιού τυπικού» (Πρωτ. Θωμάς Βαμβίνης)

Categories : ΘΕΟΛΟΓΙΑ

Date : 28 Δεκεμβρίου, 2006

Ο π. Θωμάς εμπνεύστηκε το παρόν κείμενο - όπως εξηγεί σε άρθρο του στην "Εκκλησιαστική Παρέμβαση" - από την κοίμηση ενός Κληρικού που έζησε από κοντά και γνώρισε την εμμονή του στην παραδοσιακή λατρεία, όχι μόνο λόγοις, αλλά και έργοις, παρά τις δυσκολίες που του δημιουργούσαν οι πολλές του ασθένειες. Ήταν ένας Κληρικός του «παλαιού τυπικού», της παλαιάς αυθεντικής ιερατικής νοοτροπίας.

Η Ενορία του ήταν αγροτική. Ο ίδιος μαζί με τα ιερατικά του καθήκοντα ασκούσε και την γεωργία. Κάθε μέρα, όμως, πριν φύγει για το χωράφι τελούσε λίαν πρωΐ τον Όρθρο, ενώ κατά τις εορτάσιμες ημέρες δεν παρέλειπε την Θ. Λειτουργία, ακόμη κι αν ήταν οι απαιτήσεις της παραγωγής του στην αιχμή. Ήταν πρώτα απ’ όλα Ιερέας.
Τριάντα περίπου χρόνια ταλαιπωρείτο από σοβαρή ασθένεια της καρδιάς, με συχνές επισκέψεις στο Νοσοκομείο και μια δύσκολη ανεπιτυχή εγχείρηση. Όταν δεν ήταν στο Νοσοκομείο η καμπάνα του χωριού του κτυπούσε ανελλιπώς πρωΐ και απόγευμα και οι ακολουθίες της Εκκλησίας γίνονταν κατά το τυπικό που παρέλαβε από τους πατέρες του. Ο πατέρας του ήταν ψάλτης από τον Πόντο, με καλή γνώση της Βυζαντινής μουσικής από κωνσταντινοπολίτη μουσικοδιδάσκαλο. Από αυτόν έμαθε πρακτικά την Βυζαντινή μουσική. Στην πρώτη Ενορία που υπηρέτησε ενορίτες του ήταν κάποιοι πρόσφυγες με λεπτομερειακή γνώση του τυπικού και φανατική προσκόλληση στις διατάξεις του. Κάποτε ένας από αυτούς του είπε ότι έπρεπε να διώξη τον νέο ψάλτη που προσέλαβε στην Εκκλησία, γιατί ήταν αιρετικός. Αίρεσή του ήταν τα λάθη που έκανε στην τυπική διάταξη των ακολουθιών. Έτσι από το ποίμνιό του διδάχθηκε την ακριβή τήρηση, αλλά σε μεγάλο βαθμό και το πνεύμα του τυπικού.
Κάποτε έπαθε ένα μικρό εγκεφαλικό. Πήγε με ασθενοφόρο στο Νοσοκομείο. Γύρισε, όμως, γρήγορα στο σπίτι με την σαφή εντολή να ξεκουράζεται και να προσέχη. Το πρωΐ της πρώτης μέρας, μετά την έξοδό του από το Νοσοκομείο, οι δικοί του ξύπνησαν με την καμπάνα της Εκκλησίας. Έτρεξαν αμέσως και τον «περιμάζεψαν» στο σπίτι. Τον βρήκαν να ανάβη τα καντήλια λέγοντας τους ψαλμούς του εξάψαλμου.
Δεν μιλούσε πολύ, κάποτε σχεδόν καθόλου, μέχρι παρεξηγήσεως. Δεν ήταν, όμως, αντικοινωνικός. Οι ενορίτες του τον είχαν πάντα κοντά τους σ’ όλες τις χαρούμενες και τις δύσκολες στιγμές. Παρά τα πολύ λίγα λόγια του ήξερε να χαίρεται «μετά χαιρόντων» και να κλαίη «μετά κλαιόντων». Ακόμη είχε συμμετοχή και βαρύνουσα

γνώμη στα κοινά προβλήματα του χωριού του. Όχι στα κομματικά, όχι σ' αυτά που κομματιάζουν την κοινωνία και ψυχραίνουν τις ανθρώπινες σχέσεις, αλλά σ' αυτά που ενώνουν, στα έργα που ήταν για το κοινό καλό, την ωφέλεια των ενοριτών του. Ήταν δραστήριο και δημιουργικό πνεύμα. Ανακαίνισε τους δύο Ναούς της Ενορίας του, τον ένα με την βοήθεια της αρχαιολογικής υπηρεσίας. Δίπλα στον Ναό του κοιμητηρίου έκτισε αίθουσα για δεξιώσεις και δίπλα στον κεντρικό Ναό του χωριού έκτισε πρεσβυτέριο, ευρύχωρο για να χωρά και πολύτεκνη οικογένεια. Η σκέψη του επεκτεινόταν με ανησυχία στον διάδοχό του. Αυτός ήταν Ιερέας στο χωριό του. Είχε το σπίτι του. Προσπάθησε να στείλη παιδιά του χωριού σε ιερατικές σχολές. Δεν έβλεπε όμως φως στον ορίζοντα. Γι' αυτό έκτισε σπίτι για τον Ιερέα σαν πόλο έλξης, ώστε να μη μείνη ποτέ το χωριό του χωρίς εφημέριο. Και απ' ο,τι φαίνεται μέχρι στιγμής τα πράγματα τον δικαιώνουν. Μετά την έξοδό του στην σύνταξη η Ένορία του δεν έμεινε ποτέ χωρίς Ιερέα.

Είχε μια ιδιαίτερα ανοιχτή σχέση με τα παιδιά. Τα αγαπούσε και έπαιζε μαζί τους. Το σπίτι του ήταν ανοιχτό στους ξένους, με συχνή φιλοξενία. Είχε απλότητα και αγαθότητα συνδυασμένες με παραδοσιακή ισχυρογνωμοσύνη σε πράγματα για τα οποία ήταν πεπεισμένος. Στα χρόνια όμως της ακμής του ποτέ δεν έκρινε κανένα. Όταν, μάλιστα, εμείς οι νεώτεροι αρχίζαμε τους «εκκλησιαστικούς σχολιασμούς», μας διέκοπτε απότομα με την απλή ερωτηματική φράση: «Γιατί κρίνεις;». Η οικογένειά του είχε παντελή άγνοια για τα λεγόμενα εκκλησιαστικά σκάνδαλα. Δεν έφερνε, επίσης, ποτέ στο σπίτι του τις προσωπικές του εκκλησιαστικές εντάσεις.

Πλησιάζοντας τα ογδόντα χρόνια της ηλικίας του, φορτωμένος με ασθένειες, που κατέτρωγαν το θνητό του σαρκίο και εξασθενούσαν δραστικά τις φυσικές του δυνάμεις, δεν εγκατέλειπε το εκκλησιαστικό τυπικό του. Τους χειμερινούς μήνες στην Ναύπακτο και τους υπόλοιπους στο χωριό του, πρωΐ και απόγευμα, ήταν στον Ναό για την ακολουθία. Κι όταν με επιμονή οι δικοί του του απαγόρευαν την έξοδο, λόγω καιρού η επιδείνωσης των ασθενειών του, διάβαζε Όρθρο και Εσπερινό στο σπίτι, όπου είχε όλα τα απαραίτητα βιβλία.

Όλη του η ζωή ήταν εμποτισμένη από τις τελετές της Εκκλησίας. Το στέρεο έδαφος που πατούσε ήταν το «Τυπικόν της του Χριστού Μεγάλης Εκκλησίας». Γι αυτό, καθώς οι δυνάμεις του τον εγκατέλειπαν, άρχισε κάπως έντονα να βγάζη από μέσα του τον καημό της εγκατάλειψης των παλαιών συνηθειών από πολλούς. Την «νέα κατάσταση» την αισθανόταν σαν κινούμενη άμμο πάνω στην οποία δεν μπορείς να σταθής η να περπατήσης. Γι αυτό, αυτός που σιωπούσε και δεν έκρινε κανέναν, άρχισε να γίνεται έντονα κριτικός. Δεν μπορούσε να συμβιβασθή με τα «νέα τυπικά» και, κυρίως, με την εγκατάλειψη στην πράξη ορισμένων ακολουθιών.

Στις τελευταίες του μέρες, υπομένοντας πολλούς πόνους, δεν ανεχόταν συζητήσεις για κοσμικά πράγματα, αν και είχε πλήρη διανοητική διαύγεια. Όταν ξεκινούσε τέτοιος λόγος, με μια έκφραση πόνου στο πρόσωπο απέτρεπε την συνέχιση της συζήτησης. Δεν έκανε όμως το ίδιο, όταν ρωτήθηκε κάποια στιγμή ποιό Ευαγγέλιο έπρεπε, κατά την γνώμη του, να διαβαστή την επόμενη μέρα. Ήταν παραμονή της αγίας Κυριακής. Ανήμερα της γιορτής κοινώνησε. Και τις επόμενες μέρες πάλεψε

εντονότερα με τους δυνατούς πόνους και την εξασθένηση του σώματος. Ανάμεσα στον ύπνο και τον ξύπνιο του, ανάμεσα στην ζωή και την «εντεύθεν πορεία», τα λόγια του ήταν άλλοτε επικοινωνία με τους κεκοιμημένους γονείς του και τ' αδέλφια του, άλλοτε προσευχές, επικλήσεις του Χριστού, της Παναγίας, του Προδρόμου και άλλοτε, πάλι, ψιθύρισμα ψαλμικών στίχων και λειτουργικών εκφωνήσεων.
Έτσι, στις 13 Ιουλίου 2006 συνέχισε την ζωή του χωρίς το θνητό του σώμα, το οποίο την επόμενη μέρα, παρουσία του Μητροπολίτου του τόπου του και πλήθους Ιερέων και λαού, ετάφη πίσω από το Ιερό του δεύτερου Ναού του χωριού του, τον οποίο είχε ανακαινίσει και πολλές φορές είχε λειτουργήσει.
Ήταν ένας από τους παλαιούς Ιερείς, για τους οποίους η τέλεση των ακολουθιών και γενικότερα το τυπικό της Εκκλησίας ήταν δόγμα. Το όνομά του ήταν Λάζαρος Χαραλαμπίδης, γνωστός σε αρκετούς ενορίτες του αγίου Δημητρίου Ναυπάκτου, και το χωριό του ο Παλαιός Μυλότοπος Γιαννιτσών της Ιεράς Μητροπόλεως Εδέσσης, Πέλλης και Αλμωπίας.

(Πηγή: "Εκκλησιαστική Παρέμβαση" Ιούλιος 2006)